

РОЛЬ КОМУНІКАТИВНИХ ЦІННОСТЕЙ У ФОРМУВАННІ НАВИЧОК РОЗУМІННЯ ІНШОМОВНОГО ТЕКСТУ

Світлана Бобровник

Національний технічний університет України «КПІ»

Розуміти і правильно перекладати іншомовний текст неможливо якщо не враховувати комунікативні цінності народу, мова якого вивчається. Потрібно вивчати та розуміти комунікативні цінності та поняття, тому що вони є різними в різних країнах і культурах, і знаходять своє підтвердження в мові. Серед основних цінностей англійської культури дослідники частіше всього виділяють індивідуалізм, раціоналізм, незалежність, прагматизм, рівність, конкурентність, традиціоналізм, толерантність. Всі ці цінності відбиваються на способі життя. Міжособистісних стосунках, поведінці.

Найбільший вплив на особливості поведінки слід віднести цінностям, зумовленим соціально-культурним типам стосунків, це дистантність, або автономія особистості, та рівність. Особистий простір людини, її право на незалежність, її автономна територія займає важливе місце в англійській культурі, в усвідомленні, в характері, а також в мові і в комунікації. Для її визначення є особливе слово – **privacy**, точний еквівалент цього слова відсутній в українській та російській мовах та в деяких інших європейських мовах. Сучасний англійський письменник-журналіст Джеремі Паксман вказує на значимість поняття **privacy**, його не можна перекласти одним словом на інші мови, воно є дуже значущим в англійській культурі, це поняття розповсюджується на всю структуру держави, починаючи від основ законодавства і закінчуючи домами, в яких живуть англійці. Як відомо, мати свій дім з садом – є мрія кожного англійця. В той час як в інших країнах Європи, особливо в країнах східної Європи більшість людей жили у багатоквартирних домах, англійці залишаються вірними своїй традиції жити окремо від інших. Дж.Паксман наводить такі данні: у Франції, Германії і Італії більше половини будинків, побудовано в 90-х роках – це

багатоквартирні будинки, а в Англії цей показник складає 15%. Окремий дім – це матеріальне втілення ідеї незалежності англійців, автономії, ізолюваності. При цьому, як відмічає Дж.Дрісколл, у них немає особливої прив'язаності до свого дому як до будинку, так само як і до землі, на якій стоїть їх дім, у випадку необхідності вони його продадуть і переїдуть на інше місце. Тут важлива сама абстрактна ідея, яка є в тому, що власний дім допомагає чітко відокремити що є приватне, а що суспільне.

Семантичне ядро концепта «**private**» розкривається в надписі “PRIVATE” («Стороннім вхід заборонено»), тобто це – зона особової автономії, куди стороннім вхід заборонено. Наприклад, такі фрази як **respect somebody's privacy, private property, private conversation, private information, private talks, private ceremony, private thought, private tears** англійською мовою звучать і пишуться лаконічно, а на інші мови перекладаються за допомогою підрядних речень.

Основна відмінність в ціннісних пріоритетах західних та слов'янських культурах міститься в тому, що якщо в західних культурах (особливо протестантських) в центрі ієрархії цінностей стоїть особистість, в її унікальності, індивідуальності і вільнолюбстві, то в східно-слов'янських культурах таким центром є людські взаємини, стосунки, общинність, колективність, щирість, гостинність, емоційність, духовність, скромність. У східних слов'ян немає традиції дотримуватися дистанції, немає зони особистісної автономії, яку ми спостерігаємо в англійській культурі. Як відмічає Н.А.Бердяєв, російський народ завжди любив жити в теплі колектива, «в какой-то растворенности, в стихии земли, в лоне матери» [Бердяев 1990]. Слово індивідуалізм в російській мові містить негативну конотацію, на відміну від англійської, де це поняття має позитивний відтінок.

Прояви емоцій у слов'янських мовах на відміну від англійської відрізняються експресивністю, гучністю голосу, жестикуляцією, можливі дотики до співрозмовника, що є недопустимо у стриманих англійців.

Зараз, коли ми всі є свідками того, як змішуються цінності і пріоритети людей, культурна різниця стає нечіткою, однак, хочеться вірити, що все ж таки цінності залишаться, оскільки, самі вони нас відокремлюють від інших, визначають нашу ідентичність.

Отже, вивчення комунікативних цінностей є дуже важливим аспектом у вивченні і розумінні іноземної мови.

Література:

1. Бердяев Н. судьба России: опыты по психологии войны и национальности. – М., 1990.
2. Вежбицкая А. Язык. Культура. Познание. М., 1997.
3. Вежбицкая А. Семантические универсалии и описание языков / Пер. с англ. А.Д.Шмелева под. ред. Т.В.Булыгиной М.: Языки рус. Культуры, 1999.
4. Ларина Т. Категория вежливости и коммуникативный стиль: Сравнение английских и русских лингвокультурных традиций. – М.: Языки славянских культур, 2009. – 512 с.
5. Тер-Минасова С.Г. Язык и кросскультурная коммуникация. М.: Слово. 2000.
6. Jandt F.E. Intercultural Communication: A Global Reader. Sage Publications, Inc. Thousand Oaks, California. 2003.
7. Paxman J.A. A Portrait of a People. Penguin, 1999.